

NAGYDOBOS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

Tisztelt Nagydobosiak!

Tisztelt Érdeklődők és Építkezők!

Ön Nagydobos Község Településképi Arculati kézikönyvét tartja a kezében.

Jelen kézikönyv a Településképi védelméről szóló 2016. LXXIV. törvény rendelkezései alapján készült, a település esztétikus lakókörnyezetének kialakítása, illetve védelme érdekében. Mindenki számára iránymutatással szolgál, aki a településképi formálásában részt vehet, legyen az építető, tervező, vagy települési döntéshozó. A kézikönyv igyekszik mindenki számára érthető, köznyelvi szövegezéssel, magyarázó ábrákkal és szemléltető fotókkal bemutatni a települési közösség környezetalakítással kapcsolatos elvárásait.

A kézikönyv nem általános érvényű: kifejezetten Nagydobos település adottságaira, az itt élők igényeire szabott kiadvány. A könyv bemutatja a település történetét, feltárja értékeit, illetve településrészekre bontva és együttesen is meghatározza a településképi jellemzőket. Mindezek alapján ad iránymutató ajánlásokat, javaslatokat a településképi minőségi formálására a nagyobb, településrendezési elvektől a kisebb részletekig, építészeti elemekig. Készítése során községünk lakossága, helyi közösségei is lehetőséget kaptak, hogy megfogalmazzák, milyen környezetben szeretnének élni, gondolva itt mind a település vizuális megjelenésére, mind használati jellemzőire.

A kézikönyv kiegészíti eddigi községformáló tevékenységünket, melyet annak érdekében folytatunk, hogy biztosítsuk a település folyamatos fejlődését, az itt élők, letelepedni szándékozók számára azokat a feltételeket, melyek által igazán otthonuknak érezhetik Nagydobos községet, egyszersmind megtartsuk a településre jellemző sajátos értékeket.

Bízom benne, hogy jelen kézikönyv, a létrejöttében részt vevők együtt-gondolkozásának eredményeként, hatékony segítséget nyújt törkevésünk megvalósításában, hogy mindenki számára élhetőbbé, szebbé alakíthassuk településünket.

Kovács Gábor
polgármester

NAGYDOBOS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 4

2. Nagydobos bemutatása 6

3. Örökségünk 9

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek

4. Településképi szempontból meghatározó területek Nagydoboson 15

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és a településkarakter bemutatásával

4.1. Településközpont

4.2. Kertvárosias, falusias lakóterületi településrész

4.3. Beépítésre nem szánt területek

5. Ajánlások 20

a településképi minőségi formálásra vonatkozó ajánlások településrészenként:

Telepítés

Terepalakítás

Magasság

Tetőhajlásszög

Tetőforma

Színek

Erkélyek, tornácok

Ajtók, ablakok

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Részletek

Kerítések

Kertek

közterületek településképi útmutatója:

Utcák

Köztetek, Közparkok, Közkertek

6. Jó példák – épületek, építészeti részletek 46

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

7. Jó példák – sajátos építményfajták 48

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

BEVEZETÉS

„Az életnek értelmet csak a szolgálat adhat, mellyel az emberek ügye felé fordulunk.”

Márai Sándor

Márai Sándor nemes gondolatai valószínűleg az élet számos területén értelmezhetők és jelen esetben is megállják a helyüket. A néhány éve meghirdetett új Nemzeti Építészeti Politika megalkotói számos ponton tűztek ki új célokat, várhatóan egész életünket befolyásoló feladatokat, melyek egyike a minden magyar településen elkészítendő Településképi Arculati Kézikönyv. A tényleges munkában számos szakember mellett a helyi önkormányzat vezetői, a lakosság, a civil és gazdasági, gazdálkodó szervezetek képviselői is részt vettek.

Ahhoz, hogy ez a nagy formátumú, közös gondolkodás elvezessen a remélt eredményhez, a helyi viszonyokat értő, azok megismerésében és a helyiek véleményén, gondolkodásmódján, tervein, jövőképén alapuló, hasznosítható és hasznosuló végeredményig, több hónapos együtt végzett munkára volt szükség. Számba kellett venni a település meglévő régi és új értékeit, át kellett beszélni szűk körben, vagy népesebb fórumokon a tapasztalatokat, a jelen és a jövő céljait. Mindebből merítve, sokrétű támogatás, külső, szakmai vélemény és az anyag folyamatos fejlesztése mellett jöhetett létre az a minden jövőbeli felújítást, átalakítást, új építést tervezőnek szánt Településképi Arculati Kézikönyv (rövidítve: TAK), mely nélkül a következő években már el sem képzelhető építési szándék megvalósítása.

A TAK a „hely szellemének” megismerésén, az itt érvényes kontextusok vizsgálatán alapul, és készítői a lakhatási és munkakörülmények biztosítása mellett az élhetőségnek, a változó energetikai, éghajlatváltozási követelményeknek való minél magasabb szintű megfelelést is szem előtt tartották. Előbbiekén túl általános kulcsszónak tekintendő az illeszkedés, ami esetenként „arányosan” értelmezhető és a településszerkezet, az általános utcafépi megjelenés, a részletek vonatkozásában egyaránt elvárható, ugyanakkor nem kíván gátja lenni a kortárs építészet jelenlétének, megvalósulásának.

A megszületett gondolatok természetesen nem örök érvényűek, azok az idő múlásával folyamatos odafigyelésre, felülvizsgálatra szorulnak, amit akár évente célszerű megtenni.

Ezen az úton juthatunk el a múltból táplálkozó, a jelenben gondolkodó és a jövőt is megalapozó tudatosságig, melynek a jelen kézikönyv hasznos segítője kíván lenni. Mindezt az épület és környezete, az utcafépi, az utcák, terek, az erdészeti, mezőgazdasági, természetvédelmi területek számbavételével.

A jelen bevezető immár a teljes kézikönyv megszületését és a bevezető gondolatban említett szolgálat, az emberek ügye felé fordulásunk eredményét igazolja és nyugtázza. Forgassák a jelen és a jövő Építői a Településképi Arculati Kézikönyvet, a TAK-ot haszonnal és meglelégedéssel!

NAGYDOBOS BEMUTATÁSA

Nagydobos község Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti részén, a Nyírségben fekszik, Nyíregyházától 60 km-re északkeletre, Vásárosnaménytől 8 km-re délre, Mátészalkától 16 km-re északra. Közúton elérhető a 4117-es úton; vonattal a Mátészalka–Záhony-vasútvonalon.

Nagydobos utolsó ismert népessége 2222 fő (2015). Lakások száma 745. Nagydobos területe 26,93 km². 2001-ben a település lakosságának 84,5%-a magyar, 15,5%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát.

NAGYDOBOS TÖRTÉNELME

A megye egyik legrégebb települése, megszállása alighanem összefüggésben áll a Szamos völgyére néző, a Nyírség keleti peremén húzódó gyepterülettel. A település nevezettségéből ered. Első lakói minden bizonnyal a közeli gyepterülettel megbízott népekhez, mégpedig az őrk csoportjához tartoztak, akik dobálással adtak hírt az ellenség mozgólódásáról, közeledéséről.

A község először 1219-ben tűnik fel egy idevaló poroszló nevében. 1287-ben IV. László király a Hont-Pázmán nb. Kozma fiaitól elvette, s a Balogh-Semjén nb. Ubul fia Mihálynak és Pálnak adományozta. 1296-ban Kozma fiai osztottak rajta, a mellette lévő Pályival (ma Ópályi) és Dégföldével. Ekkor a falunak már temploma volt, amelyet Szent Márton tiszteletére építettek. A XIV. században ismét királyi adománylevéllel Perényi Imre kapta meg, s a Perényi-birtokok sorsát követve, az 1832-36. évi Országgyűlés rendelkezéséig Bereg megyéhez tartozott.

Nagydobos a Perényiek kezén gyorsan fejlődött: ennek jele az is, hogy 1421-ben városjogot kapott. A XVI. században a Perényi család mellett a Dersi család is birtokolta egy részét. 1600-ban Perényi Györgynek 11, Dersi Miklósnak 7 háznépe volt benne. Ettől kezdve nagyobb részének mindig a Perényi család volt a földesura; az 1639-i osztzkodás során az itteni udvarházat a hozzátartozó földekkel, rétegekkel Perényi Imre kapta. 1658-ban Barkóczy László fiára hagyta itt álló udvarházát. 1671-ben és 1676-ban említik Georgy Toldy udvarházát Nagydoboson. A XVIII. században a gróf Károlyiak és a Dessewffyék szereztek benne birtokot. A XIX. században a Dessewffy, a Péchy és a Lónyay család is birtokolta egy részét, de legnagyobb birtokosai 1945-ig a br. Perényiek voltak.

Az 1911-13. évi névtárak szerint 1.177 református és 683 más vallású lakója volt. A község határában olvadt Töröstelek. A Nagydoboshoz tartozó telekhegy neve 1296-ban tűnik fel mint a Hontpázmány nb. Kozma fiainak birtoka. Nagydobos eredetileg Szabolcs vármegyéhez tartozott, utána Szatmárhoz, a középkor végén ismét Szabolcsnak, majd a XIX. század elejéig Bereghez. 1832-ben az országgyűlés Tarpával cserélte el, amely bár a Tiszán túl feküdt, addig Szatmár vármegye része volt. Az 1920-as évektől körjegyzőségi székhely, hozzá tartozott Nyírparasznya. 1971-től önálló községi tanácsa volt. Jelenleg önálló önkormányzatú település.

NAGYDOBOS FEKVÉSE, FÖLDRAJZA

Nagydobos a Nyírség Északkeleti részén található. Éghajlata mérsékelt meleg, közel a mérsékelt hűvöshöz. Az évi napsütéses órák száma 1950, az övi középhőmérséklet 9,5 C°, a csapadék évi összege 610-630 mm. Uralkodó szélirány az északi, de jelentős a délnyugati és a délkeleti aránya is. A településtől keletre folyik a Kraszna. Erdőtársulásainak felét akácok alkotják, de jelentős területet borítanak a nemes nyárok is. Kisebb helyet foglalnak el a tölgyesek, lágy lombúak és a fenyők. Növénytársulásaira jellemzők a homokpusztagyepek, homoki legelők. Sűrűbben előforduló lágyszárú faj a mocsári galaj, a tőzegeper, a lápi nádperje és a borzas Imola. Talaja kovárányos barna erdőtalaj, löszös homok és réti talaj.

A település tájszerkezetének vizsgálata során egy ember keze nyomát magán viselő, rendkívül mozgalmas és változatos tájat ismerhettünk meg, ahol a természetes állapotot tükröző élővilág a mezőgazdaságilag hasznosított és a lakott területek szomszédságában a mai napig megtalálható.

Nagydobos egykor dús ártéri erdőkkel borított határában az erdők a település nyugati felében többé-kevésbé összefüggő foltot alkotnak, de a lakott területtől keletre arányuk rendkívül kicsi, többnyire a Kraszna meder területére korlátozódik, valamint néhány idegenhonos fajból álló ültetvényre. Amennyiben az erdősültség tovább csökken, mind az éghajlati vízhiány (aszályhajlam), mind a felszíni vízképződés (belvízi és árvízi kockázat) növekedésére számíthatunk. A szélsőséges klimatológiai jelenségek okozta kedvezőtlen hidrológiai feltételek erdősítéssel ellensúlyozhatók. Az erdősítések, amennyiben megfelelő fajösszetétellel és megfelelő karbantartás mellett létesülnek, alkalmasak az ökológiai hálózat hiányosságainak kitöltésére. A tervezett erdőknek elsősorban a gyenge minőségű belvizes szántóterületeken van létjogosultságuk.

A nagydobosiak jellemző gazdálkodási formája a mezőgazdaság. A növénytermesztés jellemző fajtái: búza, rozs, árpa, kukorica, burgonya, napraforgó, alma, szőlő, meggy és sütőtök. Ma a település túlnyomórészt kis- és nagytáblás mezőgazdasági természetnek ad helyet. Jellemző a szántó területhasználat, elenyésző arányú a rét-legelők és az erdők területe. Agráralkalmasság szempontjából a település nagyrésze közepes vagy annál kedvezőtlenebb adottságú. Az egykori szőlőhegyek földutakon megközelíthető, magasabb fekvésű homokbuckák, ahol az ún. zártkerti, kis telkeken folytatott kertművelés mára erősen visszaesett. A kertek mintegy fele felhagyott, részben beerdősült, vagy gyeppel telepedett meg rajta.

A kistérség területén a nagytáblás szántóterületek kialakításával, a szakszerűtlen művelési technológiák megválasztásával csökkent a termőföld mennyisége és a talaj termőképessége is fokozatosan romlott. A kivágott fasorok és erdőfoltok miatt a kistérség egész területén jelentős a defláció. Szintén problémát okoz az egész Szabolcs–Szatmár–Bereg megyére jellemző a talajsavanyodás, amely természetes adottságnak tekinthető, de a jelentősebb ipari és közlekedési levegőszennyezés hatására fokozott mértékben jelentkezik. A mezőgazdasági művelés jövedelmezőségét döntően befolyásolják a jellemzően savanyú kémhatású, alacsony humusztartalmú talajok gyenge termőképessége és kedvezőtlen vízháztartási viszonyai.

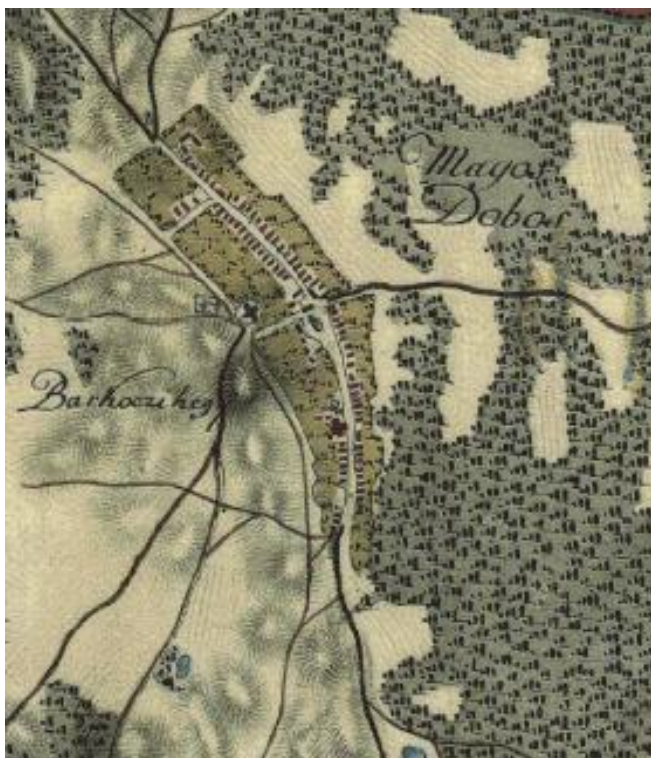
A településtől keletre, a Kraszna egykori ártérületén található jó minőségű legelők és szántók találhatók, melyek közül a legelők a Kraszna medrével együtt az országos ökológiai hálózat részét képezik. A terület vízháztartása jelenleg a belvizes és az aszályos időszakok váltakozásával jellemezhető. Az árvízvédelmi töltések kiépülése óta a területen keletkező szivárgó-, fakadó-, talajvizek nem tudnak természetes úton a folyókba jutni. A terep mélyebb fekvésű részein gyülekeznek, néha az árvizekkel vetekedő elöntéseket okozva. A belvív főleg a tavaszi időben jelentkezik, nyárra azonban vízhiány alakul ki, beköszönt az aszály.

Közpark a településen nem található. Közkertként van kialakítva a Fő utcán található háborús emlékmű környezete és a kőkereszt környezete. Nagydobos utcáin fasorok csak szakaszonként találhatók, pedig az árok- és vezetékrendszer több helyen is lehetővé tenné fasorok telepítését. Jellemző utcára telepített fajok a meggy, rövid szakaszon találunk platán, juhar és bálványfa és lucfenyő fasort. A burkolt utakat kísérő homokos sávok legtöbb helyen kopárak. A település szerkezetéből adódóan számos úttorkolatban keletkeznek kihasználatlan felületek, melyek zöldfelületként való hasznosítására eddig nem történtek kezdeményezések. Belterületi erdők is találhatók Nagydoboson: a magasabb fekvésű homokdombokon akác, a mélyfekvésű területen nyár. A homokdombokon ahol az erdő hiányzik, parlagfűvel szennyezett gyeptársulások telepedtek meg.

A TELEPÜLÉS KIALAKÍTÁSA, KARAKTERE

Alapjában véve egyutcás, előkertés beépítésű község. Szalagtelkeire a soros udvarelrendezés a jellemző. Belső kerítésekkel részekre osztott telkein a tagolt épületelrendezés figyelhető meg.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek

Perényi-kastély

Nagydobos uraiként első ízben 1317-ben a Perényiek tűntek fel, és uralkodásuk alatt a falu gyors fejlődésnek indult. A kastélyt 1808-ban építtette a család, klasszicista stílusban, s tulajdonosa kívánságának megfelelően a község legmagasabban fekvő területén kapott helyet. Az épület elnyújtott alaprajzú, szabadon álló, földszintes létesítmény, eklektikus díszítéssel. A kastélyból származik a Perényi címer-töredék, amelyet a nyírbátori Báthori István Múzeumban őriznek. Az épület rendezett előparkkal és hatalmas, 100-150 éves nemes és ritka fákat is magába foglaló, mintegy 2 hektárnyi kerttel egészül ki. A kastélyban a korábbi években középsúlyos értelmi fogyatékos gyerekek általános iskolája és diákotthon működött. Jelenleg üresen áll, a megyei önkormányzat engedélyével látogatható.

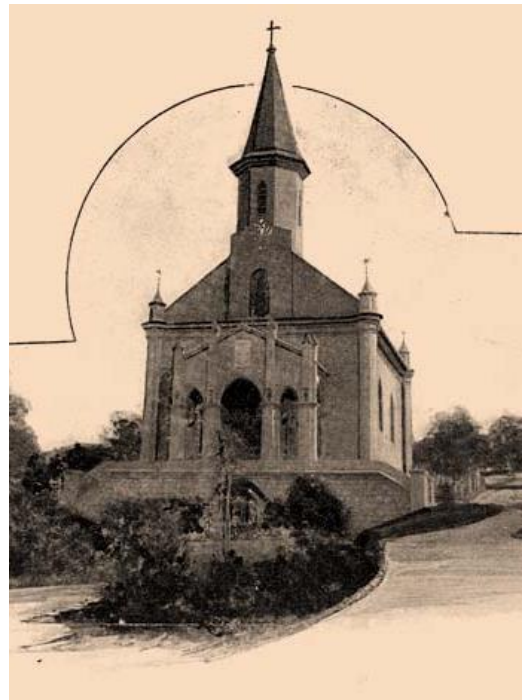
Magtár

Az épület a Perényi-kastély kertjének sarkában, a kerítésbe beépülve található. Meglehetősen romos állapotú, vakolata lényegében nincs, utcafronti falának sarkában egy jókora függőleges repedés látszik. Az állagromlás megakadályozása és az épület megóvása érdekében szükséges lenne vele foglalkozni, lévén a magtár helyi védelem alatt is áll.

Római Katolikus kápolna

A kastély közelébe eső dombon magasodik a Perényi Péter által 1868-ban késő romantikus stílusban építtetett, neogótikusan berendezett római katolikus sírkápolna. A kápolnában lévő oltárképet Jakoby Károly festette, az építtető

Görögkatolikus templom

A református templom közelében álló görög katolikus templomot 1813 és 1872 között építették. Az épületet 1883-ban felújították, felszentelték, és ekkor készítették el az Árpád-házi szenteket ábrázoló freskókat is.

Református templom

1296-ban a falunak már volt temploma, melyet Szent Márton tiszteletére építettek, azonban azt a múlt században - 1894-ben - rossz állapota miatt lebontották. Ekkor kezdték építeni a község főutcáján jelenleg álló református templomot befejezni azonban csak 1903-ban sikerült. A kelet-nyugati tengelyű épület 12x22 méteres belső térben díszes, festett vakolt mennyezet és 400 ülőhely található. Nyugati homlokzati tornya 28 méter magas.

Baptista imaház

Világháborús emlékmű

Természeti értékek a településen

Nagydobos egykor dús ártéri erdőkkel borított határában az erdők a település nyugati felében többé-kevésbé összefüggő foltot alkotnak, de a lakott területtől keletre arányuk rendkívül kicsi, többnyire a Kraszna meder területére korlátozódik, valamint néhány idegenhonos fajtából álló ültetvényre. A tájra jellemző erdőalkotó faj a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), elegyfajtaként megtalálható a magyar kőris, gyertyán, mezei szil, a patakok partján a szürke nyár, rezgőnyár, tatárjuhar.

A településtől keletre, a Kraszna egykori árterületén jó minőségű legelők és szántók találhatók, melyek közül a legelők a Kraszna medrével együtt az országos ökológiai hálózat részét képezik. A terület vízháztartása jelenleg a belvizes és az aszályos időszakok váltakozásával jellemezhető. Az árvízvédelmi töltések kiépülése óta a területen keletkező szivárgó-, fakadó-, talajvizek nem tudnak természetes úton a folyókba jutni. A terep mélyebb fekvésű részein gyülekeznek, néha az árvizekével vetekedő elöntéseket okozva. A belvíz főleg a tavaszi időben jelentkezik, nyárra azonban vízhiány alakul ki, beköszönt az aszály.

A NAGYDOBOSI SÜTŐTÖK

A magyarországi mezőgazdálkodás történetében nem ritkaság, hogy egy-egy település vagy táj népének ter-melő tevékenysége olyan terméket, produktumot eredményez, ami akár több generáción át is az ott élők „jelképeként”, sajátos helyi márkanévként jelenik meg. Ezek sorába tartozik a nagydobosi tök, aminek nemcsak gazdasági jelentősége számottevő, hanem befolyásolta a település lakóinak helyi kötődését, identitástudatát is.

Megfelelő adatok híján nehéz rekonstruálni a töktermesztés elterjedésének folyamatát. A helyi hagyomány szerint már az 1880-as években elkezdtek foglalkozni a tök más vidéken való kereskedelmével is. Forrásaink, elsősorban a képviselőtestületi jegyzőkönyvek az adatközlők szavait erősítik meg: a nagydobosi sütőtök az 1920-as évek végére, 1930-as évek elejére vált valóban meghatározó gazdasági tényezővé, ekkorra lett valódi márka név.

Az 1940-es években a sütőtök változatlanul nagy gazdasági hasznot jelentett, jóllehet a háborús időszak meggátolta értékesítését. A háborút követő ellátási nehézségek idején viszont megnövekedett jelentősége: Ózd, Miskolc, Diósgyőr népességének élelmezéséhez nagyban hozzájárult a nagydobosi tök. Ha a töknek jó piaca volt, a termés november 1-jére elment a községből. A gazdák mutatós csomókba rakták össze a tököket, a pesti és más vidéki kereskedők az utcákat járva vásárolták fel terményüket. Alkalmaztak felhajtókat, szenzorokat is, akik az üzletet közvetítették. A lekötött mennyiséget a gazdák a vasútállomásra fuvarozták, ahol azt lemázsálták és vagonba pakolták. A nagy fővárosi piacok és vásárcsarnokok tonnaszám értékesítették a dobosi sütőtököket. A helyi hagyomány szerint volt olyan év, amikor még azt a sütőtököket is elvitték a kereskedők, amiből a gazda a következő évi vetőmagot már kiszedte. Voltak persze gyengébb évek is, amikor nehézkesen ment a piac, s egyes gazdáknak kárba vészett a Pestre szállított termésük, mert nem tudták azt értékesíteni. Bizonyos azonban, hogy az 1940-es évek végén a töknek jó piaca volt, s minden gazda termesztette azt.

Nem kétséges, hogy mintegy két évtizedig a sütőtök meghatározó tényező volt a nagydobosiak gazdálkodásában. Jelentőségének csökkenését, a töktermelés elmúlását több tényezővel is magyarázhatjuk. Első helyen kell említeni a fogyasztási szokások megváltozását: a sütőtök elvesztette korábbi szerepét a táplálkozási struktúrában.

Bár a kollektivizálás nem kedvezett a különleges növénykultúráknak, s nem igen tisztelte a termesztési hagyományokat sem, a termelészövetkezet megalakulása után pár évig még termesztettek tököt kisebb területen, ám annak már nem volt piaca. A háztáji gazdaságok nem voltak alkalmasak - a fenti okok miatt sem - a hagyományos növénykultúra átörökítésére, s a döntő változást éppen az ő révükön hozta az almatermesztés, főleg a Jonathán megjelenése, ami egy időre a sütőtökhöz hasonló jelentőséggel bírt az egyes családok gazdálkodásában. A fentiek együttesen okozták azt is, hogy a „hagyományos” nagydobosi sütőtök elfajzott, s mára annak újbóli előállítását a cél.

A tök ugyan meglehetősen munkaigényes növény, de a laza dobosi homoktalajon gyorsan és könnyen ment a művelése. Ápolása a gazda gondosságától, nem utolsósorban a család munkaerejétől függött. Jellemző, hogy a tök termesztéséhez speciális mezőgazdasági eszközt nem használtak, ugyanazokkal a szerszámokkal, kapákkal stb. művelték meg, mint a többi növénykultúrát. A tököt általában háromszor kapálták meg. A harmadik kapálás után a tökföldre már senkinek nem volt szabad bemennie: a csósz vette birtokba a területet, a gazdákat, főleg pedig az idegeneket távol tartotta onnan. A tökföldnek külön csósze volt, akit egy-két hónapra fogadtak fel. E mezőőröket nem a község, hanem az érintett gazdák fogadták fel. A szedés előtt 2-3 héttel a tököt lepecsételték: az esküdt és a gazda járta végig saját földjét és belenyomták a még gyenge héjba a Nagydobosi sütőtök feliratot, ami még szépen kiforrt a termésben. A bélyegző a községé volt, maga a pecsételés pedig hivatalos aktus. Az emlékezet szerint, később már több bélyegző is volt, s ez hozzájárult a márkaként ismert sütőtök elfajzásához, a faluból való „kikerüléséhez”, a termesztés felhígulásához.

A tökszabadulás vagy tökszabadítás a falu valódi ünnepe volt: egyesek szerint nagyobb ünnep, mint a búza hordása, az aratás napja. A községházánál mindig kidobolták a tökföld szabadulásának napját: a szedés és behordás munkáját csak egyszerre volt szabad megkezdeni. Ennek időpontja általában Kisasszony-nap (szeptember 8.) körül volt, korábban nem. Ennek nyomán rendezik meg 1998 óta minden év szeptemberében a Nemzetközi Sütőtök Fesztivált. Évről évre felhívást tesznek közzé az országban található „legnagyobb tök” címért. Az eddigi legnagyobb példányok jóval meghaladták az egy mázsát. Az első évek súlyrekordja például a 116 kg-ot is elérte. A tökfesztiválra ellátogatók legnagyobb csodálatát vívja ki, hogy mi mindenféle készíthető tökből. Dísz tárgyak garmadája, játékok, de érdemes megkóstolni a tökből készített ételeket, italokat is (pl. tökös lapcsányka, tökös-mákos rétes, tökbólé). A fesztiválon van tökszoborkiállítás, tökváltó verseny, töklámpás felvonulás, a gyermekeknek tökbábszínház is.

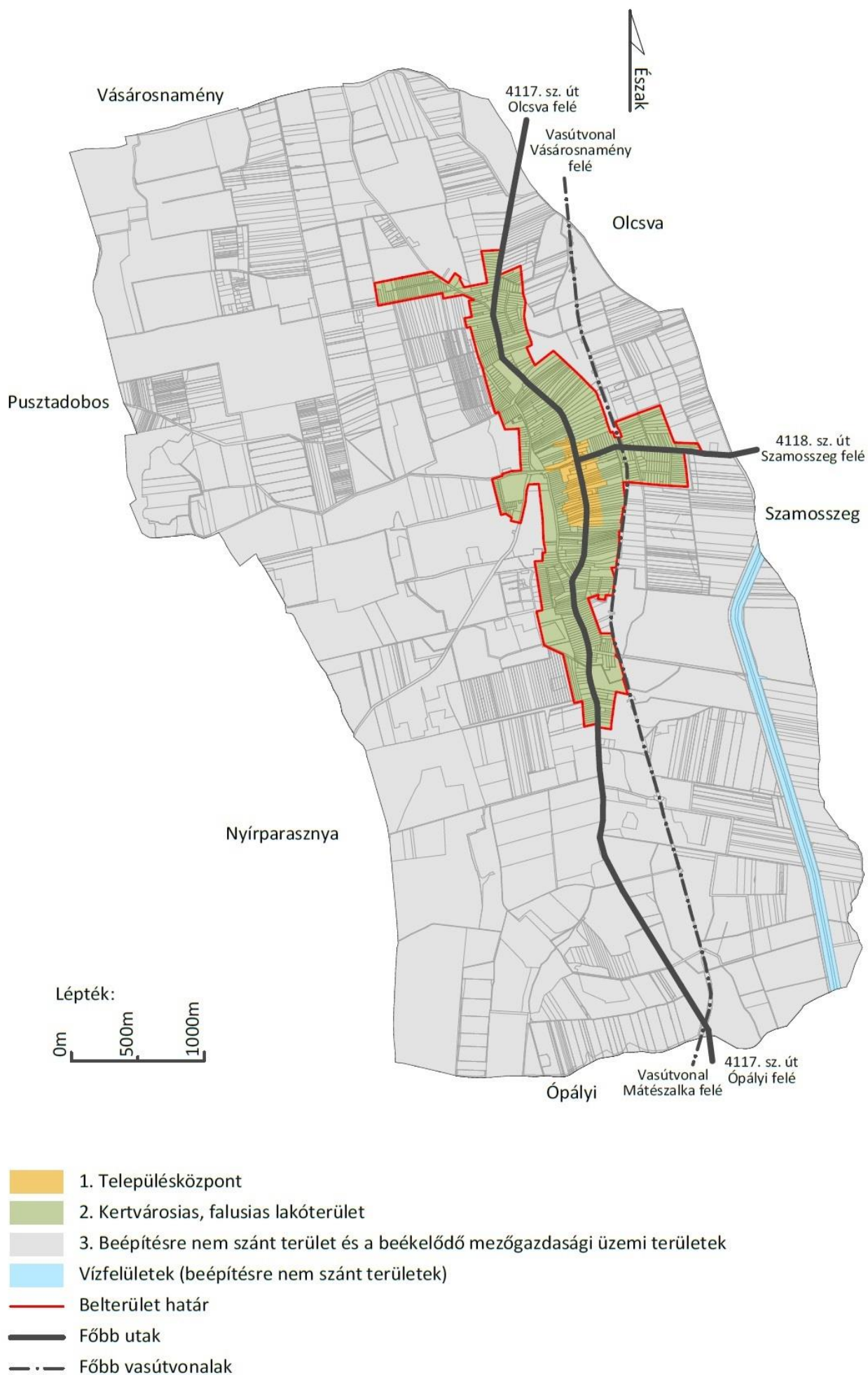

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK NAGYDOBOSON

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és a településkarakter bemutatásával

Nagydobos településképi arculatának vizsgálatakor három eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész található: a településközpont és a kertvárosias, illetve falusias jellegű lakóterület. A harmadik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek, a beékelődő mezőgazdaságokkal, üzemekkel.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A településközpont a település meghatározó területének minősül.

Nagydoboson a település központját a Baptista imaház és a görögkatolikus templom épülete között jelöltük ki. A település közintézményei az út mentén, illetve a település közepén lévő kereszteződés környékén helyezkednek el elszórtan. A központban található középületek a következők: községháza, könyvtár, általános iskola, óvoda, református templom, lelkési hivatal, Nagydobosi baptista imaház, görögkatolikus templom, parókia, védőnői szolgálat, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat.

Görögkatolikus parókia

Családsegítő szolgálat

Általános iskola

Védőnői szolgálat

Református Lelkeszi Hivatal

Napköziotthonos óvoda

KERTVÁROSIS, FALUSIAS LAKÓTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZ

A másodikként kijelölt településrész a kertvárosias, falusias lakóterület, mely a Fő utca középső részén kijelölt településközpontot veszi körbe.

Nagydoboson a lakóépület-állomány nagyon vegyes. A 70-es 80-as évekre jellemző földszintes, sáttortetős kockaházak mellett a földszint+emeletes családi házak tornácos lakóházak is szép számban előfordulnak, többnyire jó állapotúak. Ezeken túl kisebb arányban hosszúkás, tornácos házak is találhatóak a településen. Az épületek jellemzően a telek oldalhatárán állnak. A telkek alakja alapvetően hosszúkás, szalagszerű. A hosszúra nyúlt telkek végét is hasznosítják, művelik, a lakóépület mögött általában melléképületek sora található az oldalhatáron, a csűrök és egyéb gazdasági épületek a telekhatárra merőlegesen tájolva is előfordulnak.

A kertvárosias, falusias lakóterület a település meghatározó területének minősül.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK ÉS BEÉKELŐDŐ MEZŐGAZDASÁGI, ÜZEMI TERÜLETEK

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Nagydobos összterületének 8,75%-a tartozik belterületbe, 91,25%-a külterület.

A beépítésre nem szánt területek a település egyéb területeinek minősülnek.

AJÁNLÁSOK - TELEPÜLÉSKÖZPONT

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

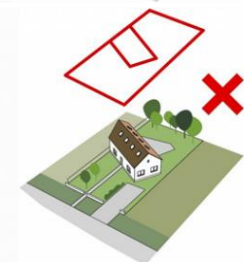
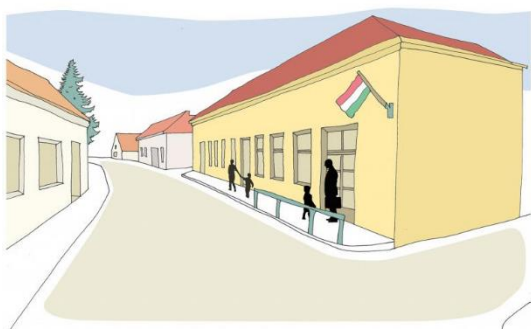
TELEPÍTÉS

A településközpontban a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többségében merőleges rendszerű, de elenyésző mértékben előfordulnak az úttal párhuzamos telepítésű házak is.

A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

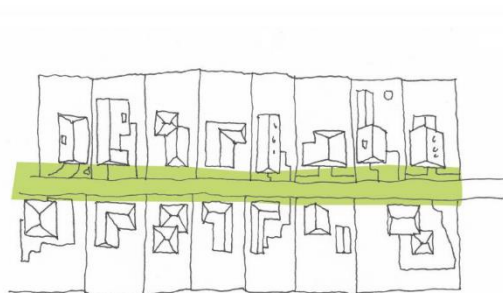
Ajánlás:

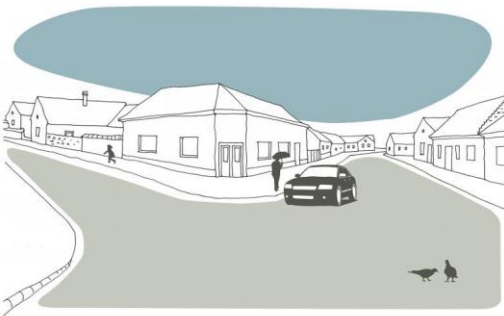
A településrész képébe leginkább a meglévővel azonos telepítés illeszkedik, mind az előkert, mind az oldalkert tekintetében, ennek megfelelően kell bővítést, új építést tervezni.

TEREPALAKÍTÁS

Nagydobos településközpontjában a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Nagydobos településközpontjában egyforma magasságú lakóépületek találhatók. Többnyire a középületek azok, amelyek magasabbak az átlagnál.

Ajánlás:

Törekedni kell arra, hogy a meglévő épületek közé épülő új házak hasonló magassággal épüljenek, mint a környezetükben levők. A kialakult legnagyobb épületmagasságot meghaladó méretek nem ajánlatosak. A túl magas házak nem illeszkednek Nagydobos településközpontjának utcaképebe. Azonban a fél szint eltérés nem zavaró. Kivételesen akár max. egy teljes szint eltérés is biztosíthat illeszkedő utcaképet, de ehhez megfelelő építészeti eszközök (tömeg lépcsőzés, kis magasságú tető vagy eresz) is szükségesek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Ajánlás:

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Nagydobos településközpontjának utcaképebe.

Kivételt képezhet kellő széles telkeken, modern épülettömeg esetén az ahhoz igazodó aszimmetrikus, vagy akár részben lapos tető, mely az utcaképben nem próbál hivalkodni. Oromfalas kontyolt és sátoztetős házak egymás mellettisége heterogén utcaképet eredményez. Ekkor a közel azonos tetőhajlásszög lehet rendező elv.

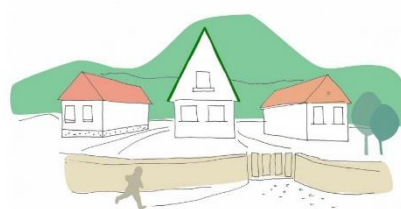
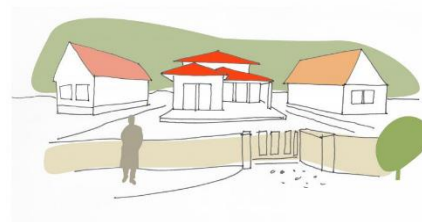
TETŐFORMA

Ajánlás:

Az építésnél a házaknak az utcában jellemző tetőforma figyelembe vételével kell illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

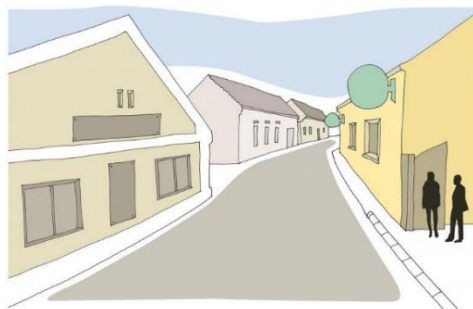
SZÍNEK

Nagydobos településközpontjának színvilága viszonylag egységes, visszafogott anyag- és színhasználat figyelhető meg.

Ajánlás:

Nagydobos központjában a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemezfedés és burkolat.

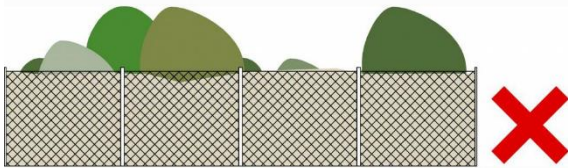
Tetőfedő anyagként a helyben használatos, hagyományos anyagok és színek javasoltak.

KERÍTÉSEK

Ajánlások:

Nagydobos településközpontjában az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások kerülendőek.

Áttört kerítések nádszövettel és egyéb módon való zárása nem megfelelő.

A tömör, falszerű, áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.

Javasolt megoldás: természetes határ, kerítés kialakítása növényzetből.

Javasolt megoldás: teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Javasolt megoldás: Oszlopos kerítés 1/3 lábazat és 2/3 áttört résszel.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Nagydobos településközpontjában előfordulnak hagyományos oldaltornácos házak, de nem ez a jellemző ezen a területen.

A modern építészetben újraértelmezett tornác a lakóépületek mellett akár középületeinknél is megjelenhet. Ez továbbra is véd az esőtől, a hótól, árnyékol és az akadálymentesítésben is fontos szerepe lehet. Ez alatt ugyanis fedetten lehet kialakítani az akadálymentes megközelítést biztosító rámpát.

Ajánlás:

Új tornác építéskor ügyeljünk arra, hogy a tornác kialakítása illeszkedjen az épület többi részéhez színében és anyaghasználatában egyaránt. A tornác és az erkély kialakítása meghatározza az épület arculatát, ezáltal hatással van az utca képére is, kialakításuk legyen harmonikus.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt.

A hagyományos nyíláskialakítás a településközpontban a lakóházak esetében általában kétszárnyú, jellegzetesen két vagy háromosztatú, az utcai homlokzaton szimmetrikus megjelenéssel.

A középületeken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat találhatunk. Középületeken jellemzőek lehetnek a hosszú, sűrű kiosztású, keskeny ablakok, illetve a nagy üvegfelületek alkalmazása is kedvelt eleme a modern építészetnek.

Ajánlás:

Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Ügyeljünk itt is a színek harmonizálására, válasszunk megfelelően illeszkedő árnyékolót, redőnyt.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Egy épület homlokzatának a kialakítása az építető felelőssége. A kialakítás módja, a választott szín és anyaghasználat mind befolyásolják és meghatározzák a kialakult vagy kialakulóban lévő utca képét.

Ajánlás:

Igyekezzünk a homlokzatot úgy megtervezni, hogy a választott színek és anyagok harmonizáljanak egymással, ugyanakkor az épület a környezetével is összhangban legyen, így egységes arculat hozható létre, melyre büszkék lehetünk.

RÉSZLETEK

Ajánlás:

Az épület utcaképi harmóniájának biztosítását az épület egyes részleteinek kidolgozása is elősegítheti. Ezért az épület ornamentika, a homlokzati hirdetőfelület, egyéb műtárgy kialakítása, helye illeszkedjen az épület egészéhez.

Műszaki berendezések, táblák elhelyezése

Az épületeken megjelenő műszaki berendezések (parabola antenna, légkondicionáló berendezések, napelemek, napkollektorok stb.), reklámtáblák nagyban befolyásolják az utca képét, ezért nem mindegy hova és milyen minőségben kerülnek elhelyezésre.

Ajánlás:

A műszaki berendezések utcafronton, illetve homlokzaton való elhelyezését kerülni kell, helyette válasszunk nem frekvenciált helyet, ahol kevésbé zavaró a látványuk. Légkondicionáló, parabola antenna elhelyezésére például alkalmas lehet az erkély, loggia vagy az épület hátsó, oldalsó fala.

Az alternatív energiaforrások használata háztartásunkban pozitív és támogatandó. Ügyeljünk arra, hogy a napelemek lehetőleg egységes felületet képezzenek, ne folt szerűen telepítsük őket. A napelemek tartószerkezetét lehetőség szerint a tetőcserép színével harmonizálva valósítsuk meg.

Sajátos építményfajták, vonalas létesítmények (közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási létesítmények) elhelyezésükre javasoljuk az erre vonatkozó jogszabályok betartásán túl az illeszkedés elvét szem előtt tartani. Lehetőség szerint a közműveket a föld alatt vezessük be az épületbe, ha szükséges az épület oldalfalán vezessük a kábeleket, csöveket, ahol kevésbé zavarják a látványt.

Reklámtáblák, cégérek, hirdetőfelületek elhelyezésekor vegyük figyelembe az épület stílusát, korát, ahhoz színben, anyagban harmonizálva illeszkedjünk. Javasolt az épület homlokzatának védelme érdekében az épület falához rögzített konzolos táblák vagy az épület elé kihelyezett álló táblák alkalmazása.

Az erkély homlokzatburkolatának egyedi kialakítása igazán karakteressé teszi az épületet.

KERÍTÉSEK

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, és ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Minden településen vannak olyan jellegzetes helyi anyagok, formák, melyek visszatérő motívumként jelennek meg.

Ajánlás:

A kerítés kialakításánál az épület anyaghasználatát, színezését vegyük figyelembe. A kapu, a belépés helye lehet hangsúlyos, de nem hivalkodó. Az áttört kerítés hagyja látni az épületet, a kertet, így az utcakép látványa jobban érvényesül.

KERTEK

A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabadterre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. Törekedjünk arra a kertalakítás során, hogy az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen egymással.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő-, illetve oldalkert lehet, amely nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához.

Ajánlás:

Érdemes olyan növényfajokat választani, amelynek nem csak a virágai, a levelei és a termésük is díszítő értékkel rendelkezik, így az év minden szakában lesz miben gyönyörködni.

Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és a meglévő környezethez illeszkedő fajokat válasszunk.

Az előkertbe mutatós, gazdag színvilágú növényeket ültessünk. A fák közül leginkább a közepes méretű, laza ágállású fajokat válasszuk. Bizonyos mértékben használhatunk örökzöldeket is, de kerüljük a magasra növekvő fajokat, melyek kitakarják a házat és télen nem engedik be a napfényt.

Az alacsony örökzöld növényekből kialakított sövények viszont összekapcsolhatják az épületet az utcával vagy akár térhatároló fal is kialakítható belőlük. Ilyen sövény kialakítható például puszpángból (*Buxus sempervirens*) vagy japán kecskerágóból, illetve ennek fajtáiból (*Euonymus japonicus*).

A kert és az épület harmóniája ugyanolyan fontos, mint a kerítés és az épületé. A növényzet ne takarja el túlzottan az utcaképből megjelenő épületet, hagyjuk látszani a kertet. A kerti bútorok, építmények épülettel azonos anyaghasználatával, színezésével, a burkolatok anyagválasztásával rendezett képet mutat, összhangot teremt kertünkben.

UTCÁK

közterületek településképi útmutatója

A települések úthálózatának kialakulása általában visszavezethető a tájalakulás történetére. Az egykori természeti adottságok meghatározták a letelepedés helyét, a kialakult lakóhelyeket pedig közlekedésre alkalmas utakkal kötötték össze.

Egy település arculatához az utak, utcák állapota, megjelenése nagyban hozzájárul. Az út, amin keresztül a településre érkezünk meghatározza a településről alkotott véleményünket, ezért különösen fontos, hogy az utak mindig karban legyenek tartva, az út menti növényzet ápolva legyen rendszeresen.

A főút mentén mindkét oldalt vízelvezető árok található, a nyugati oldalon pedig járda fut végig, így a gyalogos forgalom megoldott. Az út mentén egységes fásítás nem jellemző, ki-ki a maga portája előtt ültet növényeket, azonban ez kevésbé jellemző, mert a beépítési vonal és az útpadkák között kevés hely marad a növényzetnek.

A település utcái vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésre, felszíni és felszín alatti elemeinek utcaképbe illesztésére is.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, vezetik a tekintetet, és nem utolsó sorban zöldfelületet képeznek, melynek számos környezetjavító hatása van, mint például a zaj és egyéb légszennyező anyagok, a por szűrése és a mikroklima javítása.

Ajánlások:

A fajok kiválasztásánál sok szempontot kell figyelembe venni, de a két fő szempont a tűrőképesség és a jó regenerálódó képesség legyen, hiszen a városi közegben élő növények között a fasorokat éri a legtöbb és a legerősebb károsító hatás (sózás, kipufogógázok, taposás, a talaj szárazsága és levegőtlenesség stb.).

További fontos szempont lehet a fajok kiválasztásánál a fa várható magassága, ami azért fontos, mert az ágakat később lehet, hogy vissza kell vágni, ha azok a felsővezetékbe érnek és előnytelenül fognak mutatni a vízszintesen lenyesett lombkoronájú fák.

Ajánlott olyan fajtát választani, melyek kevesebb idő és energiabefordítást igényelnek a fenntartás során. Kerüljük a könnyen töredező fajokat, mint a fűz és a nyárfa fajok, és azokat is, amelyek virágukkal, termésükkel szemetelnek (pl. japánakác, szivarfa). Manapság egyre gyakoribb népegészségügyi probléma a lakosság körében az évente akár többször is jelentkező szénanátha, ezt a szempontot is vegyük figyelembe a fajok kiválasztásánál, ne ültessünk pollenallergiát okozó fajokat (nyír, nyár, hársfa fajok) sűrűn lakott területekre.

Kerüljük az invazív fajokat (nyugati osterfa, amerikai kőris), ültessünk helyettük a már beállt zöldfelületekbe illő, a helyi környezeti adottságokhoz könnyen alkalmazkodó fajtákat. Utcafásításra ajánlott fajok például a korai juhar és különböző fajtái (Acer platanoides 'Globosa' és 'Crimson King') gömbkőris (Fraxinus ornus 'Mecsek'), kínai díszkörte (Pyrus calleryana 'Chanticleer'), csörgőfa (Koelreuteria paniculata).

A burkolt járdák esetében válasszunk tartós, könnyen tisztítható anyagokat, színválasztásnál a semleges, környezettel harmonizáló árnyalatokat részesítsük előnyben. A lakóházak előtt kialakított kertek is jelentős szerepet játszanak az utcakép formálásában, továbbá összekapcsolják a közterületeket a magántelkekkel. Nagydoboson is előszeretettel alakítanak ki ilyen előkerteket a lakosok, melyet nagy gondval ápolnak.

Ezeknek az átmeneti zöldfelületeknek a tervezésekor vegyük figyelembe a kialakult környezethez való illeszkedés szabályait. Kerüljük a túl sűrű, túl nagy felületet kitakaró növényesáv kialakítását, különös tekintettel az utcák kereszteződésében és a gyalogos átkelők környezetében, ahol az utak beláthatósága az elsődleges.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

közterületek településképi útmutatója

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük különösen fontos. Rendszerint ezért a teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

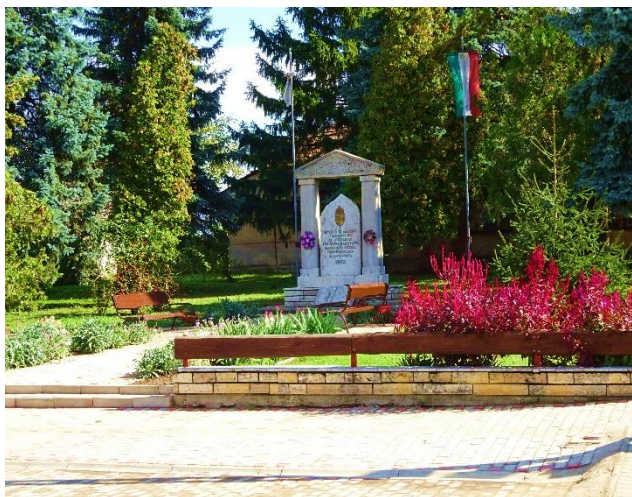
Nagydoboson nem igazán beszélhetünk központi főtérrel, mivel egységes településközpontja nincs a településnek. A Községháza környékén alakult ki egyfajta tér, de ez sem tudja egy település főterének szerepét betölteni. Mindenképp javasolt kialakítani egy a település arculata és a lakosok közösségi életének is megfelelő területet a településen.

Ajánlás:

A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. Megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Az utcabútorok tervezésekor előnyös az időjárásnak ellenálló anyag választása, mely nem igényel sok karbantartást a későbbiekben.

Burkolatok esetén válasszunk könnyen tisztítható, kevésbé elszíneződő fajtákat.

A vasútállomás mellett, a település szélén található egy gyepes futballpálya, mely alkalmas a gyerekek és felnőttek mozgás iránti igényeit kielégíteni.

AJÁNLÁSOK – KERTVÁROSIAS, FALUSIAS LAKÓTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZ

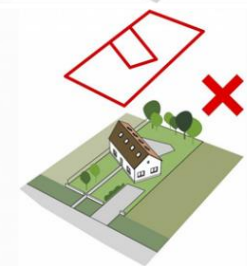
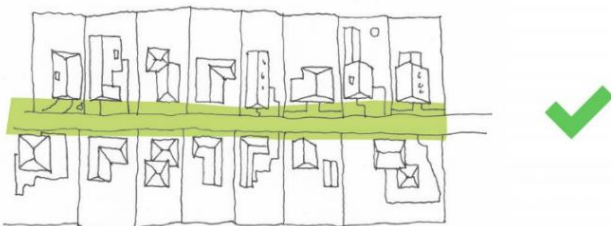
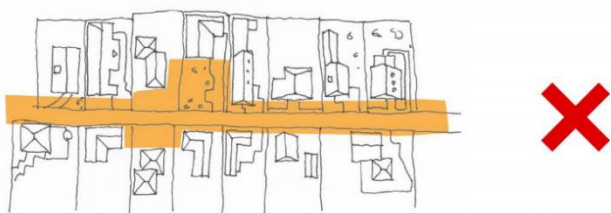
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

Nagydoboson a kertvárosias, falusias lakóterületi településrészekben a családi házak telepítése jellemzően oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többségében merőleges rendszerű. Kivételt képeznek az 1970-80-as évek sátoztetős ún. kockaházai. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagymértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telkek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

Ajánlás:

A településrész képébe leginkább a meglévőkkel azonos telepítés illeszkedik, mind az előkert, mind az oldalkert tekintetében, ennek megfelelően kell bővítést, új építést tervezni.

TEREPALAKÍTÁS

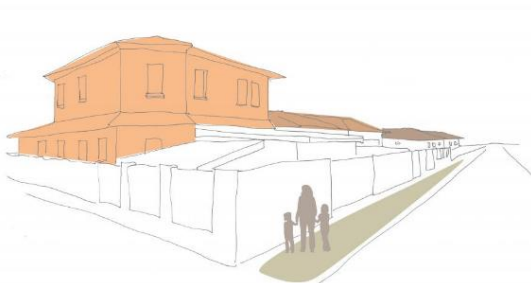
Nagydobos lakóterületei alapvetően sík felületűek, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Nagydobos lakóterületein a családi házak magassága többnyire egységes képet mutat, nincsenek kiugró épületmagasságok.

Ajánlás:

Az új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévő épületeknek. A túl magas, illetve túl alacsony házak nem illeszkednek az utcaképbe.

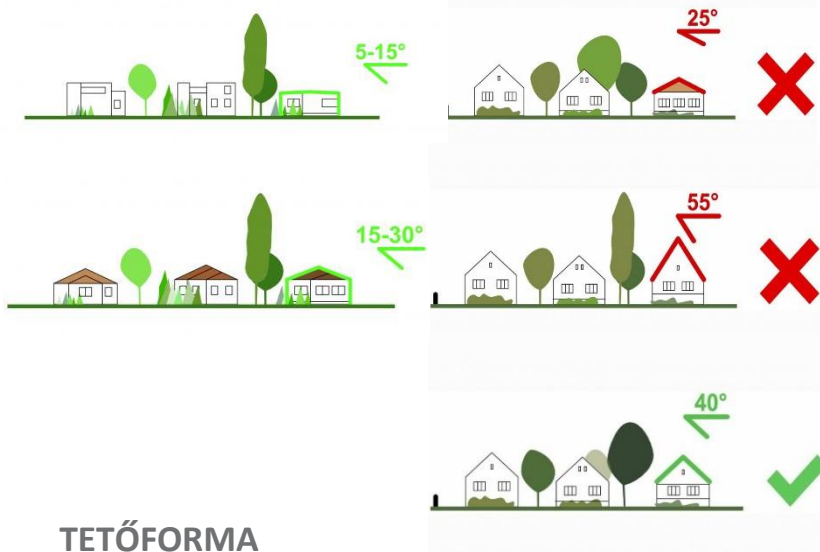

TETŐHAJLÁSSZÖG

Nagydobos lakóövezetében a családi házak tetőhajlásszöge változatos.

Ajánlás:

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben levőknek. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a kialakult utcaképbe.

TETŐFORMA

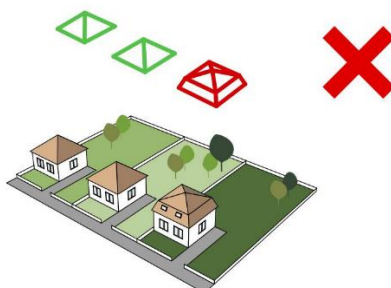
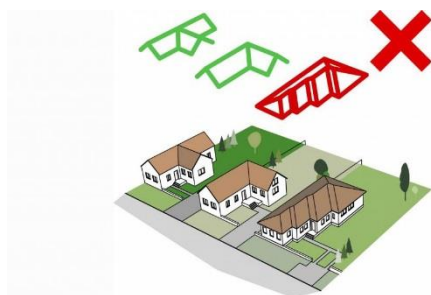
Nagydobos falusias lakóterületi településrészén lévő családi házak tetőformája többnyire egyszerű, a szomszédos házak tetőformája általában illeszkedő egymáshoz.

Ajánlás:

Új házak építésénél az utcában jellemző tetőforma figyelembe vételével kell tervezni a tetőt.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

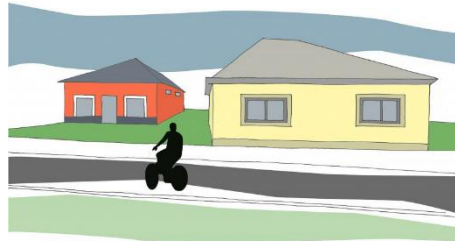

SZÍNEK

Nagydobos lakóterületi övezetének színvilága változatos. Kevés a kirívó színhasználat.

Ajánlás:

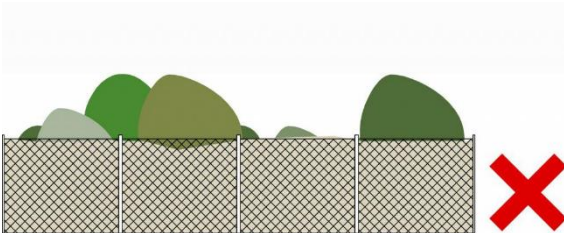
A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Színválasztásnál használjunk semleges, környezethez illő színeket. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemezfedés és burkolat. Tetőfedő anyagként ajánlott a helyben használt hagyományos anyagok és színek alkalmazása.

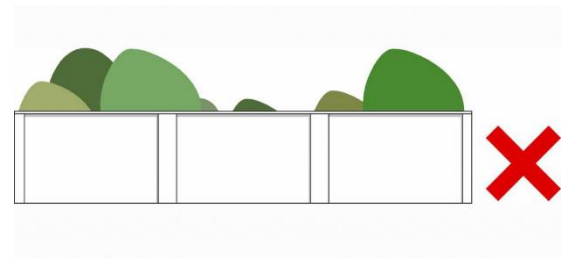
KERÍTÉSEK

Ajánlás:

Nagydobos falusias lakóterületi településrészén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások kerülendők.

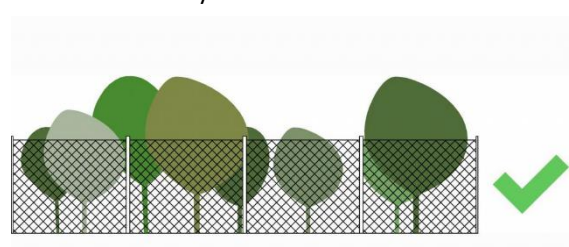
Áttört kerítések nádszövettel és egyéb módon való zárása nem megfelelő.

A tömör, falszerű, áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.

Javasolt megoldás: természetes határ, kerítés kialakítása növényzetből.

Javasolt megoldás: teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Javasolt megoldás: Oszlopos kerítés 1/3 lábazat és 2/3 áttört résszel.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

A tornác a népi építészet egyik jellegzetes eleme. Az Alföld némely vidékén, pl. a tanyákon a szegénység jele volt a tornác hiánya. Nagydoboson is találhatunk tornácos házakat, faoszlopokkal és kőoszlopokkal alátámasztott tornác is előfordul. Sok helyen felfuttattják a növényeket a tornác oszlopaiba, ezzel bensőséges teret létrehozva.

A fedett tornác egy olyan tér, mely lehetőséget nyújt arra, hogy a szabadban legyünk, mégis az épület oltalmát élvezzük. A tornác a közösségi élet színtere lehet, ahol az emberek összegyűlnek, beszélgetnek, miközben élvezhetik a kert látványát.

Az erkély hasonlóan a tornácokhoz, lehetőséget nyújt arra, hogy élvezzük a természet közelségét és a szobából kilépve közvetlen kapcsolatba kerülhessünk a környezetünkkel. Az erkély akár pótolhatja is a kertet, ahol annak kialakítására nincs lehetőség. Az erkélyt különböző cserepes növényekkel, kerti bútorokkal tehetjük még otthonosabbá.

Ajánlás:

Új tornác építéskor ügyeljünk arra, hogy a tornác kialakítása illeszkedjen az épület többi részéhez színében és anyaghasználatában egyaránt. Ezek az elvek különösen fontosak azok számára, akik utólagosan döntenek úgy, hogy hozzáépítenek egy tornácot az épülethez. A tornác és az erkély kialakítása meghatározza az épület arculatát, ezáltal hatással van az utca képére is, kialakításuk legyen harmonikus.

AJTÓK, ABLAKOK

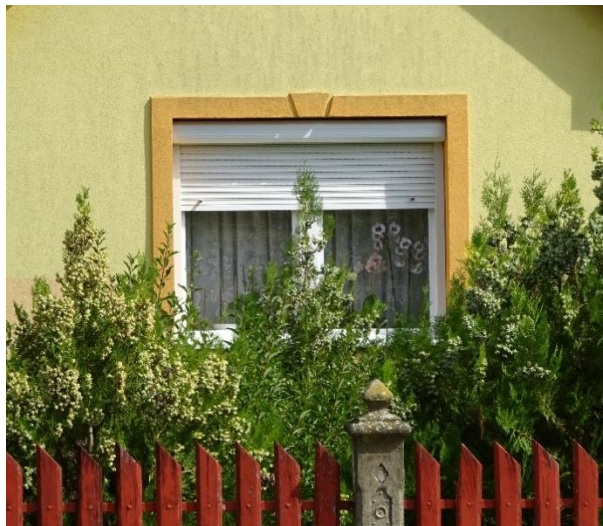
Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt.

Ajánlás:

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, matt üvegezésű osztott ablakok beépítése javasolt.

Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani. Redőnyszekrényt beépített, rejtett formában alkalmazhatunk, különösen ügyelve a nyílászáróval való színbeli egyezésre.

A nyílászárók színe harmonizáljon az épület homlokzatán használt színekkel. Kerüljük a túl élénk, rikító színeket.

Egyszerű homlokzat, keretezett nyílászáróval

Ajánlás:

A homlokzat kialakítása során törekedjünk a természetes anyagok választására, a terméskő, tégl, vakolt felületek, faburkolatok alkalmazása javasolt. A tető fedésére választhatunk beton vagy kerámia cserepet egyaránt, itt is ügyeljünk arra, hogy a homlokzati színhez passzoló, természetes árnyalatot keressünk, ugyanez vonatkozik az ereszcatorna színének kiválasztására is. Régi épületek felújításánál törekedjünk az egyedi, markáns stíuselemeket megőrizni.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A homlokzat környezetbe illeszkedő kialakítása, anyaghasználata, az építészeti megoldások összehatása a homlokzat tagolásával, kedvező színvilágával, a nyílászárók rendszerével, osztásrendjével biztosítható úgy, hogy közben az épület funkcionális használatára is tekintettel van.

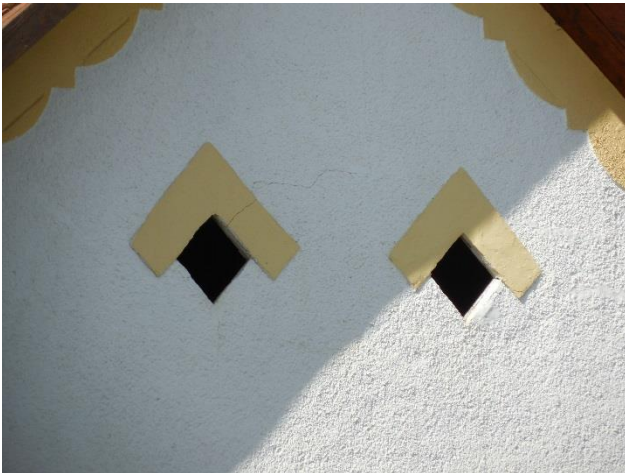
Homlokzati vakolatdíszítés

A terasz sötétebb belső burkolata és a lécdíszítés egyedi hatást kölcsönöz az épületnek

Egyszerű homlokzat visszafogott színhasználattal és homlokzati vakolatdíszítéssel

Az ügyesen elhelyezett apró részletek játékosá teszik a homlokzatot, megtörik az egyhangúságot

Ajánlás:

Ügyeljünk arra, hogy az épület jellegének megfelelő részleteket alkalmazzunk. Ne alkalmazzunk tájidegen részleteket, ügyeljünk a mértéktartásra és az illeszkedésre itt is.

RÉSZLETEK

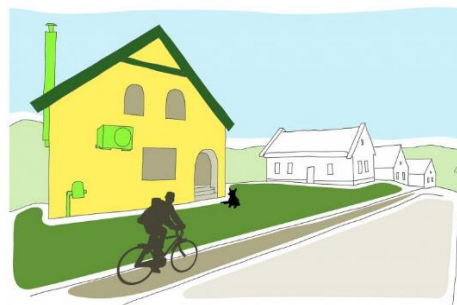
A jól kitalált egyszerű, de igényesen, szépen kivitelezett részletek gazdagítják épületeinket. Egy-egy jól megválasztott anyag vagy burkolat ötletes felhasználása, egy ereszt, vagy tetőcsatlakozás, párkány részlet jó minőségben elkészítve díszítőelemként is felfogható. Az apró részletek határozzák meg egy épület végső karakterét, ezért figyeljünk oda a kivitelezés során mit és hogyan akarunk megmutatni egyedi elképzelésinkből a világ számára.

Egyedi kialakítású terasz

Műszaki berendezések, táblák elhelyezése

Az épületeken megjelenő műszaki berendezések (parabola antenna, légkondicionáló berendezések, napelemek, napkollektorok stb.), reklámtáblák nagyban befolyásolják az utca képét, ezért nem mindegy, hova és milyen minőségben kerülnek elhelyezésre.

Ajánlás:

A műszaki berendezések utcafronton, illetve homlokzaton való elhelyezését kerülni kell, helyette válasszunk nem frekvenciált helyet, ahol kevésbé zavaró a látványuk. Légkondicionáló, parabola antenna elhelyezésére például alkalmas lehet az erkély, loggia vagy az épület hátsó, oldalsó fala.

Az alternatív energiaforrások használata háztartásunkban pozitív és támogatandó. Ügyeljünk arra, hogy a napelemek lehetőleg egységes felületet képezzenek, ne foltszerűen telepítsük őket. A napelemek tartószerkezetét lehetőség szerint a tetőcserép színével harmonizálva valósítsuk meg. Sajátos építményszínt, vonalas létesítmények (közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási létesítmények) elhelyezésékor javasoljuk az erre vonatkozó jogszabályok betartásán túl az illeszkedés elvét szem előtt tartani. Lehetőség szerint a közműveket a föld alatt vezessük be az épületbe, ha szükséges az épület oldalfalán vezessük a kábeleket, csöveket, ahol kevésbé zavarják a látványt. Reklámtáblák, cégerek, hirdetőfelületek elhelyezésekor vegyük figyelembe az épület stílusát, korát, ahhoz színben, anyagban harmonizálva illeszkedjünk. Javasolt az épület homlokzatának védelme érdekében az épület falához rögzített konzolos táblák vagy az épület elé kihelyezett álló táblák alkalmazása.

KERÍTÉSEK

A kerítés része otthonunknak, ezt látjuk meg először, ha hazaérkezünk, ez fogadja a látogatókat, ez az első olyan épített elem, ami alapján véleményt formálunk, ezért fontos, hogy ne hanyagoljuk el a kerítés megtervezését sem.

Nagydobos kertvárosias, falusias lakóterületi részeken változatos anyagokból készült kerítésekkel találkozunk.

Előfordulnak az egyszerű betonoszlopos, a fémlemezről készült kerítések, ezek kombinációi és a betonlábazatú fa lécbetűtes kerítések is.

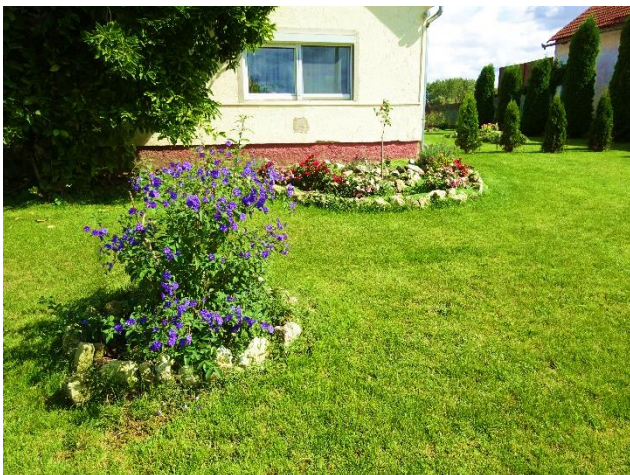

Ajánlás:

A kerítés kialakításakor használjunk az épületen is megjelenő anyagokat, színeket, így megteremthetjük a kapcsolatot közöttük harmóniát hozva létre.

A kertkapu kialakításakor alkalmazhatunk hangsúlyosabb elemeket is, de ügyeljünk arra, hogy az ne legyen hivalkodó, ízléstelen.

Ne essünk túlzásokba, ne építsünk a szükségesnél magasabb és vastagabb kerítést. Tartsuk szem előtt, hogy a vagyonvédelem érdekében épített erődítményszerű kerítések nemcsak otthonunkat, értékeinket fedik el, de az esetleges illetéktelen behatolót is elrejtik majd, aki így észrevétlen marad.

KERTEK

Ajánlások:

A kertvárosias, falusias lakóterületi településrészen fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a környezetbe. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel adjunk az épületnek. Így otthonunk olyan lesz, mintha már rég ott állna, emellett a kertben és az épületben tartózkodás is kellemesebbé válik.

Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást. Az épület tájba illesztését nagyban segíthetjük a meglévő növényzet megtartásával. A földmunkák során próbáljuk megóvni a területen lévő növényzetet, hiszen egy beállt ökoszisztémával rendelkező kert kialakulásához hosszú éveknek kell eltelnie.

Az épület mellett kertünk megtervezésére is fordítsunk kellő időt és energiát, ha tehetjük kérjünk szakmai segítséget. A kert funkcióit tervezzük az egyes épületrészekhez igazodva, így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére. Ha módunkban áll, alakítsunk ki haszonkertet, ahol természetünk zöldséget, gyümölcsöt.

A garázst lehetőleg az épülethez kapcsoljuk, így nem vesszük el a teret a kertünkben. Burkolatok választásánál keressük a vízáteresztő, könnyen tisztítható fajtákat, használhatunk régi, bontott téglát is a kevésbé intenzív használatú részekben. A régi anyagok újra felhasználása a környezet szempontjából is előnyös. A bontott téglát sokféle módon felhasználhatjuk kertünkben, a járóburkolathoz, lépcsőkhöz, szegélyek, térfalak, virágágyások kialakításához, szalonnasütők köré

Figyeljünk arra, hogy a kertünkben a burkolt és a zöldfelületek aránya egyensúlyban legyen, ne essünk túlzásba, kerüljük a nagy felületek leburkolását, hagyjunk meg inkább nagyobb méretű zöld foltokat, így kertünk pozitív hatásai jobban érvényesülhetnek.

A növények megválasztásánál vegyük figyelembe kertünk mikroklimatikus jellemzőit és próbáljuk úgy összeválogatni kertünk növényfajait, hogy minden évszakban legyen valami dísz kertünknek (virág, termés, lombszín stb.).

Déli kitettségű, napfényes helyre javasoltak a mediterrán térségből származó növények, díszfüvek, fűszernövények és sziklakerti évelők is, mint például a levendula (*Lavandula angustifolia*), zsálya (*Salvia officinalis*), sásliliom (*Hemerocallis*), pompás varjúháj (*Sedum spectabile*), molyhos madárhúr (*Cerastium tomentosum*). Fák, cserjék közül ajánlható erre a fekvésre a kislevelű hárs (*Tilia cordata*) és a som (*Cornus mas*), loncfajok (*Weigela*), orgona fajok és fajták (*Buddleja davidii*, *Syringa vulgaris*), illetve különböző gyümölcsfák.

Az északi, árnyékos oldalra ajánlott fajok: a hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), árnyliliom (*Hosta* sp.), puszpáng (*Buxus sempervirens*), magyal (*Ilex sempervirens*), kis vagy télizöld meténg (*Vinca minor*).

UTCÁK, TEREK

közterületek településképi útmutatója

Nagydobos lakóterületein a hagyományos értelemben vett közparkok nem alakultak ki, a település közterületein nem található egyetlen játszótér sem.

A községházától nem messze van egy közkert, a világháborús emlékmű két paddal, közösségi térként azonban ez nem tud funkcionálni.

Az utcák fásítására ugyanaz jellemző, mint a település központjában, nincs egységes útszéli fásítás, a lakók egyénileg ültetgetnek a portájuk előtt növényeket.

Ajánlás:

A közterületek tervezésekor igazodjunk a meglevő adottságokhoz, vegyük figyelembe a környezetet, elképzeléseinket azzal harmonizálva valósítsuk meg. A virágos, zöld utcák, ápolt, gondozott parkok nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy egy település élhetőbb legyen. Nagydobos esetében is a cél az, hogy a meglevő zöldfelületeket megfelelő állapotban fenntartsák és emellett újakat hozzanak létre.

A korábban közölt utcákra és terekre vonatkozó ajánlások itt is alkalmazandók.

AJÁNLÁSOK - BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK ÉS BEÉKELŐDŐ MEZŐGAZDASÁGI, ÜZEMI TERÜLETEK

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Általános ajánlások:

Meg kell ismerni és be kell tartani a település területét érintő Tájvédelmi Körzetre, Érzékeny Természeti Területekre, Magas Természeti Értékű Területekerekre, Natura 2000 területekre, Nemzeti Ökológiai Hálózat elemeire vonatkozó kezelési terveket, ajánlásokat, továbbá a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területekre vonatkozó szakmai előírásokat. A mocsár, nádas, sziklás terület természetközeli területnek minősül, az erre vonatkozó 253/1997. Korm. rendelet 30/A § (2) bekezdés értelmében természetközeli területeken épületet nem lehet elhelyezni. Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Nagydobos jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. **Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:**

A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerkegy által a felszíni, felszín alatti alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.

- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.
- Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.
- Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák természetét, valamint a biogazdálkodás megteremtését.
- A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.
- Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományukat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).
- Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

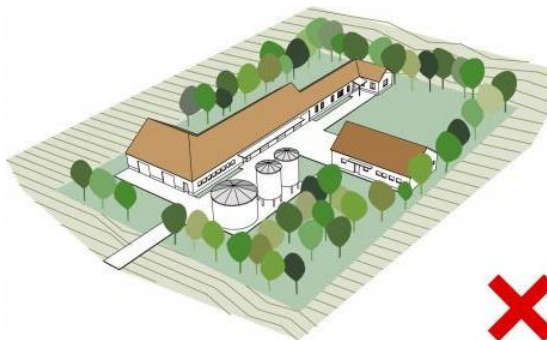
Telepítés

Tanyák, majorok építésére vonatkozó ajánlások:

> Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

> Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Minden telephelyen szükség van iroda épületrészre, fizikai dolgozókat kiszolgáló szociális helyiségekre, melyek a telephely az épületek arculatformálásánál kedvezőbb, igényesebb kialakítással készülhetnek. Előbbiek miatt ezek a funkciók kíváncsoznak a tömbösített, vagy pavilonosan megfogalmazott épületállományunk utcafronti településképet is érintő részére. Az iroda-szociális épületrész akár teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű műhely épületszárnyat. A több kisebb épület rendezett egysége harmonikusabb, kellemesebb képet mutat, mint az egy nagy, túl hosszú, vagy túl nagy épület. Az egyes épületek, melléképületek egymáshoz való illesztése nem javasolt.

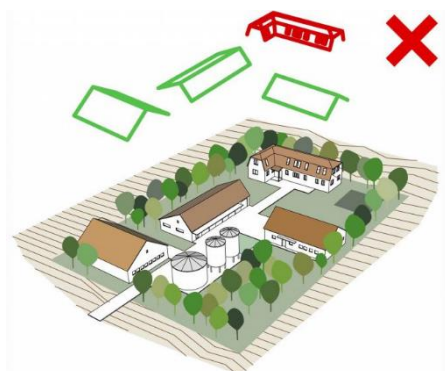
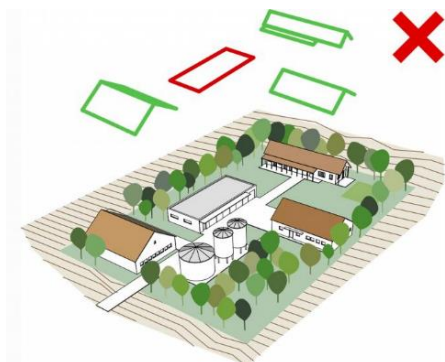

Tetőhajlásszög

Ajánlás:

A településrészen a meglévőkhöz hasonló tetőhajlásszögű, magastetős új épületek tervezése javasolt. A 35-45° közötti hajlásszög illeszkedik a településrész képébe.

Jelentősen eltérő hajlásszög alkalmazásakor az utcakép, ill. a telephely képe nem egységes. Magastetős épületek közé kevésbé illik az alacsony hajlásszögű, vagy lapostető. Ugyanez fordítva is igaz.

Tetőforma

Ajánlás:

A telephelyen belüli épületek lehetőleg egységes tetőkialakítással készüljenek. A főépület tetőgerincének iránya lehetőség szerint kövesse a környező telepítésre jellemző irányú elhelyezést.

Hasonló tetőformák alkalmazásakor egységes, nyugodt összkép jön létre. Eltérő hajlásszögű vagy kialakítású tetők alkalmazása megzavarja a látványt.

JÓ PÉLDÁK – ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ahhoz, hogy tudjuk kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is. Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökítsük az elkövetkezendő nemzedék számára.

Érdemes megemlíteni a felújított baptista imaház épületét, mely finom színhasználatával funkciójának megfelelő szerénységgel illeszkedik a település utcaképebe.

A következő ház egy pozitív példa a családi házak felújítására. Homlokzati és tetőszínek is alkalmas árnyalatot választva harmonikusan tudunk illeszkedni a környezethez.

Ezen a házon ismét csak a megfelelő homlokzati színválasztás a kiemelhető, amihez jól illeszkedik az ablakok fehér színe. Mindenképp megemlítenő még a kerítés is, mely elegáns, áttört kialakításával nem szigeteli el a házat a környezetétől, hanem azzal együttműködve teszi lehetővé a településképhez illeszkedést.

Más településről hozott jó példák

Egy jó építészeti példa, mely egy sátoztetős kockaháznak az átépítésével jött létre. A kerítés elhagyásával zöldfelület kialakítására alkalmas terület szabadult fel. Az ingatlan tulajdonosa ezt jól használta ki, igényesen megtervezett előkertet hozva létre. Az épület homlokzatán, a lábazon alkalmazott színek és anyagok harmonizálnak egymással, ugyanez elmondható a tetőfedésre használt anyag és színválasztás esetében is és a kovácsoltvas kerítés is harmonizál az épület egészével.

Népies motívumok megjelenése a mai építészetben, tulipánmintával díszített kerítés és zsalugáter.

Mediterrán stílusú családi ház, enyhe hajlásszögű tetővel. Az épületre jellemző az egyszerű, visszafogott szín- és anyaghasználat, tömegképzés.

A homlokzat színe harmonizál a tetőcserép és az ereszcatorna színével egyaránt. A kerítés is illeszkedik az épület letisztult formáihoz, színéhez. Az oldalbejárat oszlopokkal alátámasztott tornácós jellegű.

JÓ PÉLDÁK – SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fargott, fa oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épület homlokzatán elhelyezett reklámfelületek, hirdetőtáblák, cégérek harmonizálnak az épülettel, színben válasszunk semleges árnyalatokat, földszíneket.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

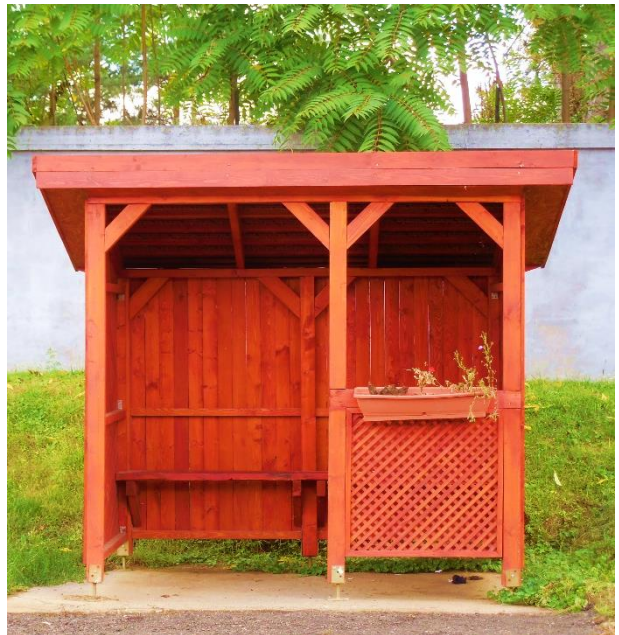
Az egyedi készítésű utcanévtáblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a rikító, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házzámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

Fa szeméttároló

A helyi buszváró egyedi kialakítása pozitívan hat a település képre

Régi tűzoltókocsi a település központjában

Fa játszószerkek

IMPRESSZUM

NAGYDOBOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Honlap címe: <http://www.nagydobos.hu/>

Nagydobos Község Önkormányzat email címe: onkormanyzat@nagydobos.hu

Nagydobos Község Önkormányzat postai címe: 4823 Nagydobos, Fő u. 129.

Telefon: +36 44 452 022 vagy +36 44 452 125

Polgármester: Kovács Gábor

polgármester email címe: onkormanyzat@nagydobos.hu

Főépítész: Végh József

főépítész email címe: jozsef.vegh@artvital.hu

megbízásából a kézikönyvet készítette:

Art Vital Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft. 4400 Nyíregyháza, Selyem u. 21.

SZERKESZTETTE: Cserpák Tamás

SZÖVEG: Cserpák Tamás, Végh József, Végh Csilla

FOTÓ: Szurovcsak Józsefné, Hegedűs Zsolt

GRAFIKAI TERVEZÉS: Végh Csilla, Lechner Tudásközpont mintasablonjának felhasználásával

TÉRKÉP: Hegedűs Zsolt

Nagydobos, 2017

Felhasznált források:

Építészeti útmutató ábrái: Lechner Tudásközpont

Magyarország helyi településképi arculati mintakézikönyv

Nagydobos Község Településrendezési Terve

<http://www.nagydobos.hu/>

<http://nagydobositokfesztival.hu>

<http://nepesseg.com/szabolcs-szatmar-bereg/nagydobos>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagydobos>

www.muemlekem.hu

<http://szatmartour.hu/rendezvenyek/nemzetkozi-sutotok-fesztival-nagydobos/>

http://www.szatmarilegendak.hu/latnivalok/nagydobos_hun.htm